ACİL DURUM KRİZ YÖNETİM SİSTEMİ⁽¹⁾

CRISIS MANAGEMENT SYSTEM IN CASE OF EMERGENCY

Onur ÖZBAY¹, Alpaslan H. KUZUCUOĞLU²¹Toya Yapı İş Sağlığı ve Güvenliği Koordinatörü, İstanbul / Türkiye²İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Bilgi Belge Yönetimi,
İstanbul / TürkiyeORCID ID: 0000-0001-8426-7105¹, 0000-0003-3186-2204²

Öz: Amaç: İşyerinin tamamında veya bir kısmında meydana gelebilecek yangın, patlama, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım, doğal afet gibi acil müdahale, mücadele, ilkyardım veya tahliye gerektiren olaylar olarak tanımlanan acil durumlar işletmeleri can kayıpları, ekonomik kayıpları, imaj ve prestij kayıpları olarak etkilemektedirler. Hazırlanan bu makaleyle, işletmeleri maruz kaldıkları risklere karşı korumayı ve normalleşme sürecini hızlandırma hedeflenmiştir. Sektör ve tehlike sınıfı ayırt etmeden her ölçekteki işletme için kullanılabilecek bir çalışmadır. Acil durumların işletmeler üzerinde yarattığı olumsuz etkilere karşı önlem almak, çalışanı, işletmeyi, çevreyi korumak işverenlerin sorumlulukları arasındadır. Profesyonel bir bakış açısı, sistemli faaliyetler bütünü içeren kapsamlı bir acil durum yönetim sistemi her işletmede kurulmalı, tatbikatlarla pekiştirilmeli ve çalışanlar tarafından da özümselemelidir. Acil durum yönetimi bir süreçtir. Sürecin her aşaması başarılı bir şekilde kurgulanmalıdır. Yapılan çalışmaların niteliği ile ortaya çıkan zarar ters orantılıdır. Çalışmada, acil durum kriz yönteminin aşamaları vurgulanmış olup, çalışanların ve işyerlerindeki sorumluların farkındalığının artırılması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmada, ülkemizde yaşanan acil durumlar, acil durum anında gösterilen reaksiyonlar ve normalleşme süreçleri dikkate alınmıştır. Uygulamalı araştırma yöntemi ile çalışma yapılmıştır. Uygulamada yaşanan sorunların çözülmesi, can ve mal kayıplarının ortadan kaldırılması amaçlanmıştır. ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı) çalışmaları kapsamında mevcut durumun analizi yapılmıştır. **Bulgular:** Acil durumlar ve etkileri incelendiği zaman önemli bir kısmının uygulamada yapılan hatalardan, eğitim eksikliklerinden, yönetimin sınırlı desteğinden, kişisel hatalardan, yasal zorunlulukları yerine getirmek adına yapılan sembolik çalışmalardan kaynaklandığı tespit edilmiştir. **Sonuç:** İşletmelerde üst yönetimin tam desteği, profesyonel bir acil durum kriz yönetim ekibi, en küçük detayı dahi özenle kurgulanmış acil durum planı ve tatbikatı ile acil durum kaynaklı iş kazalarının önüne geçilebilir. Acil durum tatbikatları ve planlama çalışmaları ciddiye alınarak durulması gereken bir konudur. Çalışmanın tüm işyerlerine yönelik bir model olması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Acil Durum Planı, Acil Durum Yönetim Sistemi, Acil Durum Tatbikatı

Abstract: Aim: Emergency cases which are defined as cases needing immediate treatment, struggle, first aid and discharge such as fire, explosion, spread of dangerous chemicals, natural disaster etc. can occur in whole of workplace or in a part of it. All these cases affect managements as loss of lives, loss of prestige and image and economic loss. With this article, it is targeted that managements will be protected against the loss suffered and fasten the normalization process. It is an employment which can be used for all kinds of managements without making discrimination of sector or danger class. Taking precautions against negative impacts of emergency cases on managements and protecting management, employee and environment are under guards of the employer. A comprehensive Crisis management system which includes Professional perspective and systematic overall activities should be built in all managements, reinforced with praxes and assimilated by employees. Emergency management is a process. Each stage of process should be fictionalised successfully. Quality of work is inversely proportional to revealed loss. In this study, the stages of emergency crisis method have been emphasized and it is aimed to increase awareness of employees. **Method:** In the study, emergencies which are experienced in our country, reactions in case of emergencies and normalization processes are taken into consideration. The study is done with method of hands on activity. Solving the problems of application, annihilating loss of life and property are aimed. ILO (International Labor Office) in accordance with the law of occupational health and safety no. 6331 and AFAD (Directorate of Disaster And Emergency Management) present situation analysis is carried out. **Findings:** When emergencies and effects are examined it is observed that emergencies are derived from implementation errors, lack of training, limited support of managements, lack of training, personal errors and symbolical works to fulfill the legal obligations. **Conclusion:** Occupational accidents result from emergencies can be preventable with full support of management, a professional team of crisis management system, an emergency plan and practice which is fictionalised with caution. Emergency drills and planning studies have essential importance. The study is intended to be a model for all workplaces.

Key Words: Emergency Plan, Emergency Management System, Emergency Practice

Doi: 10.17363/SSTB.2018.29.6

- (1) **Sorumlu Yazar:** Alpaslan H. KUZUCUOĞLU, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Bilgi Belge Yönetimi, İstanbul / Türkiye, alpkuuzucuoglu@gmail.com, **Geliş Tarihi / Received:** 30.08.2018, **Kabul Tarihi / Accepted:** 25.12.2018, **Makalenin Türü:** Type of article (Araştırma – Derleme / Research and Compilation) **Çıkar Çatışması / Conflict of Interest:** Yok / None **Etik Kurul Raporu / Ethics Committee:** Yok / None

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

GİRİŞ

İş kazalarının %2’lik kısmı insanoğlunun tabiat karşısındaki acizliğinden kaynaklı önlenemeyen sebeplerden meydana gelmektedir. Gelişen teknoloji doğal afetlere çözüm bulamamaktadır. Acil durumlar doğal ve yapay olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Doğal acil durumlar arasında belirtilen sel, deprem, heyelan, fırtına vb. gibi doğa olaylarıdır. Her ne kadar önlenmesi mümkün olmasa da zarar azaltma, normale dönme süreci iyi yönetilirse meydana çıkan yıkıcı etki azalacaktır. Şehirler planlanırken sel, deprem heyelan tehlikeleri göz önünde bulundurulursa, yapılaşma aşamasında gerekli mühendislik önlemleri alınırse zararın etkisi çok azalacaktır. Özellikle aktif fay kuşağında yer alan ülkemizde önlemlerin alınması, düzeltici önleyici faaliyetlerin ivedilikle devam etmesi çok önemlidir. Yapay acil durumlar arasında bulunan iş kazaları, yangın, patlama, kimyasal sızıntı vb. olaylar tasarım ve planlama aşamasında yapılacak risk analizleri, risk kontrol ve yönetim tedbirleri yaşanmayabilir.

AMAÇ

Meslek profesyonellerinin, işverenlerin ve sorumluların uygulayabilmesi için yol haritası niteliği taşıyan bu çalışma ile acil durumlar kaynaklı zararların önlenmesi, kontrol altına alınması ve normalleşme süreçlerinin hızlanması amaçlanmıştır.

KAPSAM

Tehlike grubu veya faaliyet alanı ne olursa olsun tüm işletmeler için uygulanabilecek/uyarlanabilecek bir kaynaktır. Bu çalışmanın iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarında rehber olması hedeflenmiştir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışmada, dünyada ve ülkemizde yaşanan acil durumlar dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda çalışma WHO (Dünya Sağlık Örgütü), ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu mevzuatı hükümleri çerçevesinde değerlendirilmiştir. Uygulamalı Araştırma yöntemi ile yapılmış bir çalışma olup, uygulamada yaşanan sorunları çözmeyi amaçlamıştır.

ARAŞTIRMANIN KISITLARI

Araştırmanın kısıtları;

- Çalışanların katılımının sağlanamaması,
- Yönetimin taahhütte bulunmaması veya taahhütlerini yerine getirmemesi,
- Bütçe ayrılmaması,
- Yeterli ve gerekli personelin istihdam edilmemesi,
- Uygun ekipman ve malzemelerin kullanılmaması,

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim - Kasım - Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

- Acil durumla mücadele komitesinin yetkin olmaması,
- Proaktif risk analizlerinin oluşturulmaması olarak belirlenmiştir.

KURAMSAL ÇERÇEVE

Acil durumlar ile ilgili olaylar gerçekleşmeden maalesef önlem alınmamakta. Acil durumun yıkıcı etkisi gerçekleştiğinde de risk algısı uzun süre önemini koruyamamaktadır. Acil durumların yıkıcı etkileriyle mücadele profesyonel yaklaşım, önleyici politikalar, yüksek yaptırım gücü içeren Kamu denetimi şart ve zorunludur. Uluslararası standartların, tavsiyelerin ve örnek uygulamaların ülkemizde de etkin kullanılması elzemdir.

ACİL DURUM NEDİR

Acil Durumlarla İlgili Tanımlar ve Mevzuatlar

Acil durum: işyerinin tamamında veya bir kısmında meydana gelebilecek yangın, patlama, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım, doğal afet gibi acil müdahale, mücadele, ilkyardım veya tahliye gerektiren olaylar **Acil durum**, işyerlerinde meydana gelebilecek acil durumlarda yapılacak işve işlemler dahil bilgilerin ve uygulamaya yö-

nelik eylemlerin yer aldığı plana **Acil durum planı**, acil durumların olumsuz sonuçlarından çalışanların etkilenmeyeceği mesafede veya korunakta belirlenmiş yer *Güvenli yer*dir.

Son yıllardaki genel tabloya baktığımızda, jeolojik afetlere kıyasla, meteorolojik olayların daha sık ve daha ölümcül afetlere yol açtığı görülmektedir. Türkiye jeolojik yapısı, hidro-meteorolojik özellikleri nedeniyle doğa kaynaklı afet tehlikeleriyle sürekli karşı karşıya kalmaktadır.¹ Küresel iklim değişimine bağlı bu afetler için mega-fırtınalardan, şiddetli yaz ve kış koşullarından, sellerden ve de sayısı ülkemizde de hızla artan hortumlardan söz edilmeye başlanmıştır. Sözgelimi, 50°C'ye varan aşırı sıcaklar Hindistan, Pakistan, Fransa, Mısır ve İtalya'da milyonlarca insanı etkiledi ve 5000'e yakın insan hayatını kaybetmesine neden olmuştur. Örneğin işverenin, bir tehlike anında çalışanların çalışma yerlerini en kısa zamanda ve güvenli bir şekilde terk edebilmeleri için uygun kaçış ve kurtarma araçlarını sağlayacağını ve bunları kullanıma hazır tutması gerektiğini işaret etmektedir (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 2012).

¹ atuder.org.tr

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 1. 2015 Yılı Doğal Kaynaklı Afetlerdeki Can Kayıpları

Afet türü	Can kaybı
Deprem	9640
Volkan	yok
Heyelan	1147
Çığ	341
Sel ve Su baskınları	1751
Şiddetli Kış Koşulları	38
Şiddetli Sıcaklık Dalgası	4704 >
Siklon, Tayfun, Kasırga	884
Hortum	549 >
Yıldırım	35
Toz Fırtınası	8
Çeken (Rip) akıntı*	-139
Meteor düşmesi	yok
Toplam can kaybı	19.242

*TUIK'e göre denizdeki boğulmalarda her yaz 600'den fazla insan hayatını kaybetmektedir.

2003-2013 yılları arasında, doğal afetler gelişmekte olan ülkelerde 1.9 milyar insanı etkilemiştir ve 494 milyar ABD dolardan fazla bir ekonomik kayba yol açmıştır.²

Güvenli ve sağlıklı bir çalışma ihtiyacının insanlık tarihi kadar eski olmasına rağmen, bunun bir ihtiyaç olarak ortaya çıkması daha yakın zamanlarda ortaya çıkan bir konudur (Devebakan, 2007: 34).

Risk Yönetim indeksi, kısaca INFORM, Avrupa Birliği ve Kurumlar arası Toparlanma ve Hazırlık Komitesi Görev Ekibi tarafından hazırlanmıştır. 191 ülkeyi kapsayan bu değerlendirme İnsani kriz ve afetler açısından yapılan bir sıralamadır. Ülkelerin indeks puanını bulmak için 3 boyutta (tehlike ve maruz kalma, zarar görülebilirlik ile baş etme kapasite eksikliği), 6 kategoride (doğa afeti, insan, sosyo-ekonomik, zarar görülebilir gruplar, kurumsal ve altyapı) ve pek çok bileşende (sözgelimi, deprem, tsunami, sel, tropikal siklon, kuraklık, mevcut çatışma yoğunluğu, öngörülen çatışma riski, Gelişim ve mahrumiyet, eşitsizlik, yardıma bağımlılık, yerinden

2 Food and Agriculture Organization of the United Nations-FAO, www.fao.org

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

uzaklaştırılan insanlar, diğer zarar görebilir gruplar, Devlet kurumları, haberleşme, fiziksel altyapı, sağlık sistemlerine ulaşım gibi) incelenmiştir. Türkiye bu değerlendirmede 4.7 indeks puanı ile orta derecede riske (4.64 ile 10.0 arası) sahip bir ülkedir. Batı Asya'nın bir parçası olan Türkiye üst orta gelir düzeyli olup, 191 ülke arasında 45. Sıradadır.

AFET YÖNETİMİ

İnsanoğlu halen gelmiş olduğu bilgi ve teknoloji düzeyine karsın, doğal afetlere neden olabilen deprem, kuraklık, volkanik patlama ve fırtınalar gibi doğal olayların oluşumu üzerinde herhangi bir etkiye sahip değildir. Özellikle bunların önlenmesi açısından insanoğlunun yapabilecekleri çok sınırlıdır. Günümüzde ve gelecekte afetler karşısında

yapılabilecek en etkili ve tek hareket, bu afetlerin etkilerinden kurtulmak veya bunların toplum üzerindeki etkilerini en aza indirmek için araştırmalar yapmak, çeşitli planlar geliştirmek ve bunları uygulamaya koymaktır (Erkal., vd., 2009: 147).

Tablo 1'de görüldüğü gibi ülkemiz başta depremler olmak üzere, heyelanlar, su baskınları, çığ ve kaya düşmeleri gibi afetlerle çok yoğun olarak karşı karşıya kalmaktadır. Yıkılan konut sayıları incelendiğinde doğal afet türleri arasında ülkemizi en çok etkileyen afet türünün deprem olduğu görülmektedir (Tablo 2). Zemin açısından incelendiğinde zemin envanter bilgisinin sadece deprem kaynaklı risklerin belirlenmesi değil, diğer afet türlerinin risklerin belirlenmesinde de aktif bir şekilde kullanılabilecektir.

Tablo 2. Ülkemizdeki Afet türleri ve yıkılan konut sayısı (Avdan vd., 2011: 19)

Doğal Afet Türü	Yıkılan Konut Sayısı	Yüzde(%)
Deprem	495,000	76
Heyelan	63,000	10
Sel	61,000	9
Kaya Düşmesi	26,500	4
Çığ	5,154	1
Toplam	650,654	100

Acil durumlardan bazıları aşağıda verilmiştir:

1. Yangın

2. Trafik kazası

3. Terör, sabotaj, kurşunlanma, bıçaklanma, kavga vb.

4. Yüksekten düşme

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

5. Ciddi iş kazaları, uzuv kopması

6. Elektrik çarpması

7. Donma, soğuk çarpması

8. Isı çarpması

9. Ciddi yanıklar

10. Ciddi göz yaralanmaları

11. Zehirlenmeler

Afetler oluş zamanı belirli olmayan durumlar olduğundan sürekli hazır olunmayı gerektirmektedir. Afet anlarında ve sonrasında hızlı müdahale insan hayatını kurtarmada son derece önemlidir. Olayın gerçekleştiği andan itibaren her türlü yardıma hazır olmak ise ancak iyi bir planlama ile mümkündür (Erkal vd., 2009: 147).

Tablo 3. Tehlikelerin Sınıflandırılması

Doğal Tehlikeler	Yapay Tehlikeler
Doğal Fiziksel Tehlikeler	Endüstriyel Kazalar
Meteorolojik	Nükleer Kazalar
Jeolojik	Kimyasal Kazalar
Topografik	Savaş
Tektonik	Yangın
Doğal Biyolojik Tehlikeler	İş kazaları
Salgın Hastalıklar	Yapısal Çökmeler
İstila (böcek, vahşi hayvan vb.)	

ACİL DURUM KRİZ YÖNETİMİ

Kriz, bir örgütün üst düzey hedeflerini tehdit eden bazen de örgütün yaşamını tehlikeye sokan ve ivedi tepki gösterilmesini gerektiren; örgütün kriz öngörme ve önleme mekanizmalarının yetersiz kaldığı gerilim yaratan bir durumdur (Can, 1997: 312)

Krizin mümkünse ortaya çıkmasını engellemek, mümkün değilse onu en az hasarla atlatmak, gerekli dersleri çıkarmak amacıyla her ülke ve toplum değişik şekillerde teşkilatlanmaya gitmektedir. Bu teşkilatlanmanın

şeklini belirleyen, ülkenin idari, siyasi, tarihî, sosyal yapısı ve geçmişiyle birlikte özellikle yaşadığı krizlerdir. Her bir büyük kriz yapısal değişiklik gereğini ortaya çıkarır, en azından bunu düşünsel planda yapar (Göksu, 2008: 37).

Kuruluş, olayların ve acil durumların meydana gelme olasılığını tahmin etmeli, bu durumlarda yapılacakları belirlemeli ve bunlardan kaynaklanabilecek muhtemel hastalık ve yaralanmaları önlemek veya azaltmak için plan ve prosedürler oluşturmalı ve bunları sürdürmelidir. Kuruluş, özellikle olayların

ve acil durumların ortaya çıkmasından sonra acil durum hazırlıklarını, bu durumlarda kullanılacak planları ve prosedürleri gözden geçirmelidir. Kuruluş, pratik olan yerlerde

bu gibi prosedürleri periyodik olarak da denemelidir.³

3 csgb.gov.tr

Şekil 2. Krizin Karakteristiği

Kriz Yönetimi Enstitüsü'ne göre, krizlerin yarıya yakınından üst ve orta dereceli yöneticiler sorumlu iken, ortalamada çalışanlar yaklaşık %33'ünden sorumludur.⁴

Afet yönetimi süreklilik arz eden dinamik bir yönetim biçimidir (Akdağ, 2002: 6). Olası bir afet zararının en aza indirilmesi, modern afet yönetim sisteminin oluşturulmasına ve işletilmesine bağlıdır. Etkili bir afet yönetimi ise kaynakların önceden bilinmesine ve planlanmasına bağlıdır (Akdağ, 2002: 40).

Afet Yönetim Modelinin Temel Esaslarına göre mevzuatla şekillenen bir yapıda takip eden teknik düzenlemeler, yönetmelikler talimatlar ve bunların uygulanması gereklidir. Kurumlar bunları yaparken kapasite artırımına giderek acil durum ve afetlerle mücadele kabiliyetini de geliştirmelidir. Bunların sürekli güncellenmelerle desteklenmesi gerekir.

ACİL DURUM YÖNETİMİNİN EVRELERİ

Acil durum etkilerini azaltmak adına acil durum öncesi, acil durum anında ve acil durum

4 www.tide.org.tr

sonunda yapılan çalışmalar bütününe acil durum yönetimi denir.

Yaşanan afetlerden edinilen tecrübeler, alınan dersler ve bilimsel çalışmalarla ileriye dönük risklerin önlenmesi ve azaltılması sureti ile her bir döngü sonrası afet yönetim sisteminde süreçlerin ağırlığı değişir. Bu şekilde ilerleyen döngüler bütünü sürekli gelişmeyi işaret eden dinamik bir yapı meydana getirir.

Bu sarmal içerisinde afet öncesi yapılan hazırlık ve zarar azaltma çalışmaları arttıkça afet sonrası faaliyetlere duyulan ihtiyaç ve ayrılacak kaynak azalacak, yeniden yapılanma çalışmaları risk azaltma anlayışı ile gerçekleştirilecektir. Böylelikle, Şekil 3’de görüldüğü gibi, daha dirençli bir toplum ve daha güvenli yerleşim alanlarının oluşturulmasıyla sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlanmış olacaktır.

Şekil 3. Afet Yönetiminde Dinamik Evreler

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Bu dinamik alanlardan Müdahale ve İyileştirme evreleri; Acil Durum Yönetiminin “Kriz Yönetimi” Evresi olarak adlandırılır. Bu evrede Kriz Yönetimi, İş Sürekliliği Yönetimi, Acil Durum Yönetimi ana başlıklarıyla

insan, bina, ekipman yönetimlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bunların etkin yönetilmesiyle, acil durum ve afet etkileri de en aza indirilmiş olacaktır.

Tablo 4. Kriz Yönetimi Tablosu⁵

Kriz Yönetimi	İş Sürekliliği Yönetimi	Acil Durum Yönetimi
Üst Yönetim Hazırlığı Odaklı	Süreç Kurtarma Odaklı	Can Sağlığı Odaklı
İç İletişim	• Bina	Yangın
Dış İletişim	• Ekipman	Tahliye
Kriz Merkezi	• Teknoloji	Kurtarma
İtibar Yönetimi	• İnsan	İlk Yardım
	• 3. Parti	Güvenlik Eğitimler

Önleme Zarar Oluşmadan Müdahale/ Zarar Azaltma

Olası zararları en aza indirmek/ mümkünse önlemek için yapılacak çalışmalar risk analizi hazırlama aşamasından başlayarak planlı ve düzenli olarak devam eden sistemler arası bir çalışma bütünüdür.

Olası zararın boyutunun azaltılabilmesi için;

- Risk analizlerinin hazırlanma aşamasında acil durumlar hakkında önemle durulmalı,

- Çalışanlar, çevrede zarar görebilecek 3. Şahıslar olası acil durumlar hakkında bilgilendirilmeli,
- Gerekli test (bina deprem dayanıklılık testi vb.), sistem kesme (gaz, elektrik) çalışmaları planlanmalıdır.
- Riskli binaların güçlendirme çalışmalarının yapılması,
- Acil durum senaryolarının üretilmesi çalışmalarının yapılması gerekir.

Olaya Müdahale, Acil durumun başladığı evredir. Bu evrede acil müdahale gerektiren durum gerçekleşmiştir. Bu aşamadan önce

5 www.tide.org.tr

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim - Kasım - Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

yapılan tüm çalışmalar, acil durumun zarar verme derecesini doğrudan etkileyecektir. Ekiplerin rol ve sorumluluklarını eksiksiz yerine getirebilmeleri için soğuk kanlılıkla yönlendirilmeleri, birbirleriyle olan koordinasyonları son derece önemlidir. Bu ancak ön hazırlık evresinde yapılan çalışmalarla doğru orantılıdır. Ekipler olaya müdahale ederken, diğer kişilerin güvenli alan olarak tanımlanan acil toplanma alanında toplanmaları, sayım-

larının yapılması, eksik personel var ise acil durum ekiplerinin eksik kişinin bulunduğu departmana yönlendirilmesi gerekir. Bu aşamada acil durum ekipmanları arasında yer alan megafon son derece önemlidir. Çünkü olası izdiham anında kimse acil durum koordinatörü duymayacaktır.

Genel afet ya da acil durumlarda uygulanacak olan temel davranış şekilleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 5. Acil Durumlarda Uygulanacak Davranış Şekilleri

Afet veya acil durum:	Davranış şekli:
1. Deprem	1. Çök. Kapan ve Tutun
2. Yangın	2. Tahliye
3. Duman Alarmı	3. Yerinde Sığınak
4. Uçak kazası	4. Çök. Kapan ve Tutun
5. Bomba veya bomba tehdidi	5. Çök. Kapan. Tutun ve/veya Tahliye
6. Tehlikeli madde sızıntısı	6. Yerinde Sığınak
7. Gizli ateş veya silahlı saldırı	7. Kilitlen ve Yat
8. Şiddetli fırtına	8. Yerinde Sığınak, Çök. Kapan ve Tutun ya da Tahliye

(İSO, Sanayide Afet ve Acil Durum Yönetim Rehberi, 17)

SONUÇLANDIRMA

Acil duruma müdahale edildikten sonra acil durumun sonlandırıldığı evredir. Bu evrede çalışanlar çalışma alanlarına geri dönmelidir. Yapılması gereken kontrol, gözlem, ölçüm süreçleri devreye alınmalıdır.

Türkiye, geçmişinde yaşadığı depremlerin acılarını ve kötü hatıralarını hala derinden yaşamaktadır. Yaşanılan depremler sonrasında öne çıkan temel husus, ülkemizin bir deprem ülkesi olduğu gerçeğidir. Örneğin Türkiye, depremlerdeki insan kaybı sıralamasında dünya ülkeleri sıralamasında dokuzuncu, depremden etkilenen toplam insan sayısı açısından da beşinci sıradadır. AFAD'ın yayınladığı raporlara göre de; ülkemizde her

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

yıl 5-6 büyüklüğünde en az bir deprem yaşanmaktadır. Ayrıca, ülkemizin deprem bölgeleri haritası incelendiğinde ülkemiz yüzölçümünün %70'i ve sanayi tesislerinin %76'sı I. ve II. derece deprem bölgeleri üzerinde yer almaktadır (2013-2017 AFAD Stratejik Plan, 2012).

ACIL DURUM KRİZ YÖNETTİM EKİPLERİNİN GÖREVLERİ, EĞİTİMİ ve TOPLANTILARI

Acil durum müdahale ekipleri yedi gruptan oluşmaktadır:

Arama Kurtarma Ekibi

- İşyerinde olağan durumlarda yangın kaçış yollarını denetleyerek sürekli kullanılabilir durumda olmasını sağlar.
- Acil hallerde işyerinde bulunan kişilerin tahliyesine yardımcı olur.
- Olaydan etkilenmiş ve kurtarılan kişileri ilkyardım ekibine teslim eder.
- Öncelikle kurtarılması gereken kıymetli dosya, belge, bilgisayar vb. kurtarır ve ekip şefine teslim eder.
- Kurtarma işlemi sırasında kesinlikle kendisini tehlikeye atmaz.
- Kurtarma ile ilgili eğitim ve tatbikatlara katılır.

- Yangının yayılabileceği yerlerde çalışan personel ve malzemenin tahliyesine yardım eder.
- Yangın esnasında ve sonrasında ekip şefinin vereceği emirleri yerine getirir.

Tahliye Ekibi

- İşletmenin güvenli bir şekilde tahliye edilmesini sağlar.
- Çalışanları acil durum toplanma alanına yönlendirir.
- Acil durum ekiplerini olay mahalline yönlendirir.
- Acil kaçış anında oluşabilecek kaosu önler.

Koruma Ekibi

- Acil durumlarda çevre güvenliğini sağlayacak ve trafiği yönlendirecektir.
- Acil durumda olay yeri etrafının emniyet şeridiyle çevrelenmesi, olay yerine dışarıdan herhangi bir şekilde insanların girişinin engellenmesi ve toplanma mahallindeki insanların güvenliğinin sağlanmasında sorumludur.
- Toplanma alanındaki insanların sayımını ve tespitini yapar. Eksik olması durumunda Kurtarma Ekibi'ne haber verir.

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

- Acil Durum Koordinatörüne bağlı olarak diğer ekiplerle koordine içerisinde görevini yapar.

İlkyardım Ekibi

- Ekip şefinin vereceği talimatları yerine getirir.
- Tahliye gerektiren durumlarda toplanma bölgesinde birim amirleri ile birlikte çalışanların isim listesine göre sayımını yapar.
- Gerektiğinde işyerinde çalışanların tahliyesine yardımcı olur.
- Yaralı ve hastaların isim ve durumlarını tespit ederek, tıbbi ilkyardım gelene veya sağlık kurumuna götürülünceye kadar gereken ilk yardımı yapar.
- İlkyardım malzemelerini acil toplanma alanına getirerek gerekli müdahaleyi yapar.
- Durumu ağır olanları tespit eder, ambulans çağırıp hastaneye gönderilmesini sağlar. Ambulansın gelmediği durumlarda işyerinden temin edilen bir araçla yaralıya refakat ederek en yakın hastaneye sevkini sağlar.
- İşyerinde yapılan eğitim çalışmalarına katılır.
- İşyerinde alınmış ilkyardım tedbirlerini sürekli kontrol altında tutar, tespit ettiği aksaklıkları ilkyardım sefine bildirir.

Haberleşme Ekibi

- Acil durumlarda “Haberleşme Şeması”na uygun olarak dış ve iç haberleşmeyi sağlar.

- İlgili yerlere ait acil durum telefonlarının listesini bulundurur.

- Acil Durum Koordinatörünün talimatlarını uygular.

Yangın Söndürme Ekibi

- Yangın ve kurtarma olayında paniğe kapılmamalı ve kendisini ve başka bir kişiyi tehlikeye atmadan söndürme ve kurtarma çalışmalarını yapmalıdır.

Teknik Destek Ekibi

- Acil hallerde elektrik şalter ve sigortaları ile doğalgaz ve su vanalarının kapatılmasından sorumlu olan ekiptir
- Sorumlu bulunduğu alan ve bölümlerde çıkacak yangına derhal müdahale etmeli, yangını söndürmeli ve yayılmasına mani olmalıdır. Bu çalışmada yangın yerine en yakın olan ekip üyesi mevcut yangın söndürücüyü alıp rüzgarı arkasına alarak;
 - i. Cihazın mührünü kopartmalı,
 - ii. Cihazın pimini çekmeli,
 - iii. Cihazın hortum ucundan çıkan kimyasal maddeyi alevin ön ve alt kısmına doğru

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

tutarak alevin arkasına doğru söndürerek ilerlemeli,

- iv. Elektrikli cihaz, kablo, pano, jeneratör vb. elektrik yangınlarında kesinlikle su kullanmamalı, kuru toz tipi yangın söndürücü kullanmalı,

Yangın esnasında ve sonrasında yangın ve kurtarma ekip şefinin vereceği emirler yerine getirilmelidir,

İşyerinde periyodik olarak düzenlenen yangın eğitimlerine ve yangın tatbikatlarına katılmalıdır.

İşyerinde alınmış yangın tedbirlerini sürekli kontrol altında tutmalıdır. Tespit ettiği aksaklıkları yangın söndürme ve kurtarma ekip şefine bildirilmelidir.

İşyerinde olağan durumlarda yangın kaçış yollarını denetleyerek sürekli kullanılabilir durumda olmasını sağlamalıdır.

Olay yerine gelen İtfaiye ve diğer müdahale-kurtarma ekiplerine yardımcı olur, itfaiye ekibi ile koordineli çalışarak itfaiyenin yangını söndürmesine yardım eder.

Acil Durum Ekipleri Eğitimi, Acil durum ekiplerine sorumlu oldukları görevler hakkında özel eğitim verilmelidir. Bu eğitimlerin bazıları kurum içi(tahliye eğitimi, arama kurtarma eğitimi vb.) bazıları ise dış eğitim olarak planlanmalıdır(İlkyardımcı eğitimi).

Eğitim sonucunda amaçlanan başarı mutlaka ölçülmelidir.

Acil Durum Toplantıları

Toplantılar risk algısının açık olması, işlevselliğin kontrolü, gelişen ve değişen şartların görüşülmesi açısından önemlidir. Toplantılarda görüşülen konuların hassasiyetle seçilmesi, alınan kararların uygulanması ve kontrolü belki de bir acil durumun başlamasına, yayılmasına engel olabilecektir. Acil durum ekip liderlerinin sergileyeceği kararlı tutum, acil durumla müdahale konusunda mutlak başarı getirecektir.

ACİL DURUM PLANININ HAZIRLANMASI

Acil Durum, ivedilikle müdahale etmeyi ve acil yardım faaliyetlerini gerçekleştirmeyi gerektiren olaylardır. Acil durum planları işletmelerin tasarım veya kuruluş aşamasında yapılmalıdır. Acil durumların belirlenmesi, sınırlayıcı, önleyici faaliyetlerin planlanması, görevlendirilecek personellerin belirlenmesi, görev konusuna göre gerekli özel eğitimleri almaları, tatbikatların yapılması aşamalarından oluşur.

Kapasite yetersizliği tehlike ve afetleri önleme, afetlere hazırlık ve afetlerle mücadele konusunda fiziksel, yasal, kurumsal, teknik, politik, sosyo-ekonomik, psikolojik ve kültürel yapıdan kaynaklanan kapasite yetersizlik-

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

leridir. Bir topluluğun hasar görebilirliği tüm bu konulardaki yetersizliklerin bir araya gelmesi sonucunda ortaya çıkar (Genç., 2007, s:350).

İhtiyaç duyulması halinde acil durumların belirlenmesi için gerekli ölçüm, kontrol ve

gözlem yapılması esastır. Belirlenen acil durumlara karşı önlemler planlanmalı, öncelikli olarak acil durum ortadan kaldırılabiliyorsa kaldırılmasına yönelik faaliyette bulunulmalı, kaldırılamıyorsa zarar verme derecesi düşürülmeli ve etkilenecek personel sayısı azaltılmalıdır.

Tablo 6. Acil Durum Planı Hazırlarken Dikkat Edilecek Hususlar⁶

DURUMSAL FAKTÖRLER	DEĞERLENDİRİLECEK ALAN	Evet	Hayır	Açıklama
GÜVENLİK SİSTEMLERİ	Yeterli Ve Etkinler mi?			
	Doğru Yerlere Konumlandırılmış mı?			
	Periyodik Bakımları Düzenli Yapılıyor Mu?			
	Çalışanlar Kullanabiliyor mu?			
PROSEDÜRLER	Olası Travmaları Azaltacak Biçimde mi Hazırlanmış?			
	Anlaşılması Ve Uygulanması Kolay mı?			
	Düzenli Olarak Gözden Geçiriliyor mu?			
	Hazırlanması Sırasında Çalışan Görüşlerine Yer Verilmiş mi?			
ACİL DURUM DESTEĞİ	Çalışanlar Yardım Çağırma Araçlarını Biliyor mu?			
	Acil Durum Tatbikatları Yapıldı mı?			
	Acil Durum Destek Sistemleri Biliniyor mu?			
	Acil Durum Ekipleri Var mı?			
KURUM KÜLTÜRÜ	Kurum Kültürü İşbirliğini Destekliyor mu?			
	Çalışanlar Düşüncelerini Rahatlıkla Paylaşabiliyor mu?			
	Yöneticiler Çalışanları Önemlediklerini Hissettirebiliyor mu?			
	Çalışanlar Önemlediklerinin Farkında mı?

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

EKİPMANLAR	Çalışanlar İşleri İle İlgili Uygun Ekipmana Sahip mi?
	Ekipmanların Düzenli Olarak Bakımları Yapılıyor mu?
ÇALIŞMA ORTAMI	Çalışma Ortamı Güvenli mi?
	Çalışma Ortamı İyileştirme Adına Neler Yapılıyor?
	Çalışma Ortamı Ölçümleri Yapılmış mı?
NİTELİK VE KABİLİYETLER	Çalışanların Becerileri, Görevlerinin Niteliklerini Yerine Getirmeye Uygun mu?
	Seçim Kriterleri Şeffaf mı?
EĞİTİMLER	Zorunlu Alınması Gereken İç Ve Dış Eğitimler Alınıyor mu?
	Eğitimler Devamlı mı?
	Eğitimler Davranış Değişikliğine Yol Açıyor mu?
	Eğitim Sonlarında Ölçme Değerlendirme Yapılıyor mu?

Acil Durum Planı Dokümantasyonu

Acil durum planı asgari aşağıdaki hususları kapsayacak şekilde dokümente edilir:

- İşyerinin unvanı, adresi ve işverenin adı.
- Hazırlayanların adı, soyadı ve unvanı.
- Hazırlandığı tarih ve geçerlilik tarihi.
- Belirlenen acil durumlar.
- Alınan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler.
- Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri.

f) Aşağıdaki unsurları içeren işyerini veya işyerinin bölümlerini gösteren kroki:

- Yangın söndürme amaçlı kullanılacaklar da dâhil olmak üzere acil durum ekipmanlarının bulunduğu yerler.
- İlkyardım malzemelerinin bulunduğu yerler.
- Kaçış yolları, toplanma yerleri ve bulunması halinde uyarı sistemlerinin de yer aldığı tahliye planı.
- Görevlendirilen çalışanların ve varsa yedeklerinin adı, soyadı, unvanı, sorumluluk alanı ve iletişim bilgileri.

6 http://tusside.tubitak.gov.tr/sites/images/hk-orgutlerde_felaket_yonetimi-tr_0.pdf s:10

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

- İlk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında işyeri dışındaki kuruluşların irtibat numaraları.
- Acil durum planının sayfaları numaralandırılarak; hazırlayan kişiler tarafından her sayfası paraflanıp, son sayfası imzalanır ve söz konusu plan, acil durumla mücadele edecek ekiplerin kolayca ulaşabileceği şekilde işyerinde saklanır.
- Acil durum planı kapsamında hazırlanan kroki bina içinde kolayca görülebilecek yerlerde asılı olarak bulundurulur.

ACİL DURUM TOPLANMA ALANININ SEÇİMİ

Acil toplanma alanı, acil durum anında kişilerin toplanacağı güvenli alan olarak tanımlanır. Acil toplanma alanı belirlenirken,

- Elektrik trafo ve doğal gaz hatlarından uzak olmasına,

- Yıkılma riski bulunan bina, ağaç vb. yapılardan uzak olmasına,
- Çalışanların kolayca ulaşacakları alan olmasına,
- Araç giriş, çıkışına engel olmamasına,
- Çalışanların sıkışıp kalacağı dar alanlar olmamasına özen gösterilmelidir.

ACİL DURUM TATBİKATLARI

İşletmelerin acil durum tatbikatlarını yılda en az bir defa yapmaları gereklidir. Acil durum tatbikatının yapılması,

- Çalışanların risk algısının açık olmasına,
- Koordinasyonun denetlenmesine,
- Acil durum ekiplerinin görevlerini ifade ki başarısının izlenmesine katkı sağlayacaktır.

Tablo 7. Acil Durum Tatbikat Raporu Örneği

TATBİKAT YERİ			
TATBİKAT TARİHİ ve SAATİ		29.03.2018 / 11:00 - 11:45	
TATBİKATA KATILAN BİRİMLER			
TATBİKAT TİPİ ve UYGULAMA ŞEKLİ	Yangın	Deprem	Haberli (İhbarlı)
TATBİKAT GÜNÜ HAVA DURUMU	Açık Güneşli	Kapalı Bulutlu	Yağmur Yağıışı
TATBİKAT YÖNETİCİSİ

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

TATBİKAT SORUMLULARI

TATBİKAT KONUSU

Tahliye Kuralları

Yangın Müdahale Yöntemleri

Acil Durumlarda İlgili Birimler İle İşbirliği

TBİKAT SENARYOSU

Tatbikat .././... tarihinde saat sularındaofis alanında meydana gelecek. Olay iş güvenliği uzmanı in yangını fark etmesi ve yangın alarmı vermesi ile başlayacak. Uyarı sesi ile birlikte acil durum ekipleri aldıkları eğitim gereği acil durum ve yangın anonsu geçecek. Yangın anonsunu duyan yangın söndürme personeli ve tahliye ekibi olay yerine giderken, tahliye ekibi binanın güvenli tahliyesi için çalışanları yönlendirecek. Haberleşme ekipleri bina içerisinde bulunan diğer firmaların haberleşme ekiplerine yangın hakkında bilgi vererek, diğer firmalarda da tahliyenin başlamasını sağlayacaklar. Haberleşme ekipleri 110 itfaiye ve 112 acil servise haber verecek. Yangın müdahale ekibi olay yerine en yakın yangın söndürme cihazlarıyla yangına müdahale edecek. Acil durum anonsunu duyan Teknik personel elektrik ve doğalgazı kesecek. Güvenlik firması alana güvenliğini alacak. Yaralı personel var ise ilkyardım ekipleri yaralıyı olay bölgesinden, uygun taşıma yöntemleriyle güvenli bir alana taşıyacak ve gerekli ilkyardım müdahalesini gerçekleştirecek. alanın tahliyesi yapılacak ve tüm personel Acil Toplanma Bölgesinde toplanacak. Acil toplanma bölgesinde çalışan personellerin sayımı gerçekleştirilecek. Engelli, hamile ve yardıma muhtaç personellerin tahliyesine öncelik verilecek

TATBİKATDA KULLANILAN EKİPMANLAR

Yangın Söndürme Tüpü

TATBİKAT TAHLİYE SÜRESİ

..... sn/ dk

TATBİKATDA GÖRÜLEN EKSİKLİK VE AKSAKLIKLAR

Yangın alarm sisteminde revizyon yapılması gereklidir.
*İletişimi sağlayıp ekipleri yönlendirmek için megafon gereklidir.

TATBİKAT SONRASINDA ELDE EDİLEN YARARLAR

.....' da acil durumlarda yaşanabilecek eksiklikler belirlenmiş oldu.
Acil durum ekipleri tecrübe kazandı.
Tahliyenin süresi ölçülerek .. dk. geçmemesi sağlanacak.

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

ÖNERİLER

Tatbikatta görülen eksiklerin giderilmesi için belirtilen aksiyonların alınması öneriler.

SONUÇ

Tatbikat tahliye planında belirtilen tahliye süresinde gerçekleşmiştir. Acil durum ekipleri aldıkları eğitimin gereklerini eksiksiz yerine getirmiştir. Yangın söndürülmüş ve alan güvenliği sağlanmıştır. Tatbikat başarılıdır.

Dünyada yaşanan bazı acil durum olayları şunlardır:

11 Eylül 2001 Saldırıları

Amerika'daki Dünya Ticaret Merkezi(World Trade Center) İkiz Kulelerin Yıkılması

2004 Sumatra Tsunamisi

9.0 büyüklüğündeki deprem sonunda 2 milyona yakın insan evsiz kaldı ve 230.000 kişi hayatını kaybetti.

17 Ağustos 1999 Gölcük Depremi

Depremde 17 bin 480 kişi hayatını kaybetti. Depremin şiddetinin 7.4 olduğu bildirildi. Son yüzyılın en büyük depreminde 23 bin 781 yaralı, 505 sakat ve 285 bin 211 konutun da hasarlı olduğu tespit edildi.

Bangladeş / Bhola Hortumu

185 km/saat hıza sahip olan hortum; Bangladeş'te 167.000 kişinin, tüm Pakistan'da tam 500.000 kişiyi öldürmüştür. 12 Kasım 1970'te Bangladeş nüfusunun tam %45'inin hayatını kaybetmesine sebep olmuştur.

İspanyol Gribi

1918-1919 yıllarında yaşanan bu felaket salgını, ticaret gemileri ile neredeyse tüm dünyaya yayılmış. En çok ölüme Hindistan'da sebep olan (16 Milyon insan), Amerika'da bile 650.000 kişiyi öldüren İspanyol gribi; tüm dünyada 100 Milyona yakın insanın ölümüne sebep olmuştur.

SONUÇ

Gelişen teknolojiye rağmen acil durumların bir kısmını engellemek (deprem, sel vb.) mümkün olmasa da alınacak önlemlerle zararın şiddetini düşürmek, normalleşme süresini hızlandırmak mümkün olabilmektedir. Acil durum yönetimi disiplinli, geniş katılımlı ve proaktif bir süreci ifade eder. Bu süreç tüm işletme bazında iyi özümseir, tatbikatlarla reaksiyon süreleri hızlandırılır ve işverenler tarafından da desteklenirse işletme için kalın niteliği taşır. Görevini yerine getirmeyen bir unsur olduğunda orkestra içerisinde akordu bozuk enstrüman gibi başarıyı etkileyecektir. Sürecin iyi yönetimi bir komite tarafından yapılmalıdır. Sembolik çalışmalarla değil, gerçeğe yakın tatbikatlarla farkındalığın kontrol edilmesi önem arz etmektedir.

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Acil durumla karşılaşmadan önce risk yönetim ekibi tarafından gerekli düzeltici ve önleyici önlemler planlanmış, önlemler alınmış ise acil durumun yıkıcı etkisi azalacaktır. İşletmeyi acil duruma hazırlayacak ekip içerisinde lider görevini üstlenecek bilgi, beceri ve eğitimde kişiler olmaması durumunda dış eğitimler alınması kesinlikle gereklidir. Standart formatlarla yapılan acil durum yönetim sistemleri maalesef etkin ve tam korumadan çok uzaktır. İşletmeye, bölgeye, coğrafyaya, çevresel faktörlere ilişkin riskler değerlendirilmeli ve tamamen işletme risklerini içeren bir yönetim planı oluşturulmalıdır. Acil durum öncesi, acil durum anında ve acil durum sonunda yapılacak işler kolektif olarak önem taşımaktadır.

Planlama, bilgilendirme, tatbikat ve eğitim zararları azaltarak hızlı ve etkin bir acil durumla mücadeleyi kolaylaştırarak, ortaya çıkan zararı azaltacaktır. Planlamalarda işletmenin, kişilerin farkındalığı arttırılmalı, çalışmalarında gönüllülük esas alınmalı ve planlanan davranış değişiklikleri düzenli olarak ölçülmelidir.

KAYNAKÇA

İSTANBUL SANAYİ ODASI (2008). Sana-yide Afet ve Acil Durum Yönetim Rehberi s.8

ERKAL, T., DEĞERLİYURT, M., (2009). Türkiye’de Afet Yönetimi, Eastern Geographical Review 22, s.147-164

AVDAN, U., ALKIŞ, A., (2011). Doğal Afetlere Yönelik Bütünleşik Konumsal Veri Tabanı Modelinin Geliştirilmesi, Harita Teknolojileri Elektronik Dergisi 3 (1): 17-26

CAN, H., (1997). Organizasyon ve Yönetim, Siyasal Kitabevi

GÖKSU, T., (2008). Kamuda Kriz Yönetimi ve Türkiye’de Kriz Yönetimi Teşkilatlanması, Türk idare Dergisi, Yıl 80, Sayı 459, s.37-64

AKDAĞ, E., (2002). Mali Yapı ve Denetim Boyutları ile Afet Yönetimi, s:6

GENÇ, F., (2007). Türkiye’de Kentleşme Ve Doğal Afet Riskleri İle İlişkisi, TMMOB Afet Sempozyumu Bildiriler Kitabı, s. 349-358

DEVEBAKAN, N., (2007). Özel Sağlık İşletmelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi

6331 Sy. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU, (2012). İlgili mevzuatı

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

İNTERNET KAKNAKLARI

Food And Agriculture Organization Of The

United Nations-FAO, www.fao.org

(http://file.atuder.org.tr/_atuder.org/fileUpload/EWWb2PBE167G.pdf s:3)

(<https://www.csgb.gov.tr/media/5435/>

[acil-durum-plan%C4%B1-](https://www.csgb.gov.tr/media/5435/)

[haz%C4%B1rlama-rehberi.pdf](https://www.csgb.gov.tr/media/5435/) s:9)

www.jmo.org.tr/resimler/

[ekler/4d8c522e05f9cb9_ek.doc](http://www.jmo.org.tr/resimler/) s:10

<http://www.tide.org.tr/uploads/>

[ALTU%C4%9E%20KUL.pdf](http://www.tide.org.tr/uploads/) s:15

<http://tusside.tubitak.gov.tr/sites/images/>

[hk-orgutlerde_felaket_yonetimi-tr_0.pdf](http://tusside.tubitak.gov.tr/sites/images/)
s:10

2013-2017 AFAD Stratejik Plan, (2012)

[https://www.afad.gov.tr/upload/Node/2288/](https://www.afad.gov.tr/upload/Node/2288/files/afadsp2013-2017.pdf)
[files/afadsp2013-2017.pdf](https://www.afad.gov.tr/upload/Node/2288/files/afadsp2013-2017.pdf)

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

EXTENDED ABSTRACT

Aim: Emergency cases which are defined as cases needing immediate treatment, struggle, first aid and discharge such as fire, explosion, spread of dangerous chemicals, natural disaster etc. can occur in whole of workplace or in a part of it. All these cases affect managements as loss of lives, loss of prestige and image and economic loss. With this article, it is targeted that managements will be protected against the loss suffered and fasten the normalization process. It is an employment which can be used for all kinds of managements without making discrimination of sector or danger class. Taking precautions against negative impacts of emergency cases on managements and protecting management, employee and environment are under guards of the employer. A comprehensive Crisis management system which includes Professional perspective and systematic overall activities should be built in all managements, reinforced with praxes and assimilated by employees. Emergency management is a process. Each stage of process should be fictionalised successfully. Quality of work is inversely proportional to revealed loss. In this study, the stages of emergency crisis method have been emphasized and it is aimed to increase awareness of employees. **Method:** In the study, emergencies which are experienced in our country, reactions in case of emergencies and normalization processes are taken into consideration. The study is done with method of hands on activity. Solving the problems of application, annihilating loss of life and property are aimed. ILO (International Labor Office) in accordance with the law of occupational health and safety no. 6331 and AFAD (Directorate of Disaster And Emergency Management) present situation analysis is carried out. **Findings:** When emergencies and effects are examined it is observed that emergencies are derived from implementation errors, lack of training, limited support of managements, lack of training, personal errors and symbolical works to fulfill the legal obligations. **Conclusion:** Occupational accidents result from emergencies can be preventable with full support of management, a professional team of crisis management system, an emergency plan and practice which is fictionalised with caution. Emergency drills and planning studies have essential importance. The study is intended to be a model for all workplaces. Although it is impossible to hinder some of the emergency cases (earthquake, flood), it is possible to lower the damage with the help of actions to be taken and fasten the normalization process. Emergency management states a well-disciplined, well-attended and a proactive process. If this process is assimilated by the management, reaction time is fastened with practices and supported by employers, it has the characteristics of shield for management. OHS Process should be managed by a committee. It is important to control

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:422 K:332

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

the awareness with real-like practices not with symbolic works. If needed corrective and preventive precautions are planned and precautions are taken by risk management team, destructive effect of the emergency will decrease. It is definitely essential to take extra trainings if there isn't anybody who has knowledge and skill about being a leader in case of emergency in the management. System of emergency management which are prepared on standard format are unfortunately away from active and whole protection. The risks related to management, area, geography and environmental factors should be evaluated and a management plan which includes the whole business risks should be built. The works which are done before, after and during the emergency case are corporately important. Planning, informing, practice and training will decrease generated loss by making struggle easier in case of emergency. During the plannings, management's and personal's awareness should be expanded. Works should be based on voluntariness and planned behavioral change should be measured regularly. Emergency case is the case which necessitates urgent intervention and immediate support. Plans of emergency case should be made in the period of design and establishment. Emergency case plans consist of the stages designating emergency cases, planning delimeter, preventive activities, designating staff members who will be tasked, getting the private training of needing topic. Establishment should guess possibility of occurring emergency cases, it should designate actions will be taken in such cases and constitute procedures and plans in order to decrease and prevent probable diseases or physical injuries which can derive from these cases and after that the it should maintain it. Establishment should review emergency case plans and procedures which will be used in such cases especially after these emergency cases happen. Establishment should also practice these procedures periodically in suitable places.